

วารสารปรัชญาปริทรรศน์

JOURNAL OF PHILOSOPHICAL VISION

ISSN: 1513-6620 (Print) × ISSN: 2773-9643 (Online)
<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/phiv/index>

Research Article

การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อการพัฒนาบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ของโรงเรียนวัดราชภูรย์บำรุง กรุงเทพมหานคร

Implementing "4 Iddhipada" for Development of an Online Lesson Using Social Media Network Based on the Constructionism Theory of Wat Rat Bumrung School, Bangkok

กฤตพิศิษฐ์ ปุณณภัทรธนากุล¹, พระปริยัติวัชรกรวิ², พระมหาจักรพล เทพา³,

พระมหาวิชิต จันทร์สง่า⁴, สิริพร ครองชีพ^{5*}

Kitphisit Puranathatthanakul¹, Phrapariyattivajirakavi², Phramaha Chakrapol Thepa³,
 Phramaha Wichit Chansanga⁴, Siriporn Krongcheep^{5*}

ARTICLE INFO

Name of Autor:

1. ดร. กฤตพิศิษฐ์ ปุณณภัทรธนากุล

อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย,
ประเทศไทย

Dr. Kitphisit Puranathatthanakul

Special Lecturer Mahamakut Buddhist
University, Thailand.

Email: kitphisit.pur@mbu.ac.th

2. พระปริยัติวัชรกรวิ

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
วิทยาลัย

Phrapariyattivajirakavi

Dean of Humanities Faculty, Mahamakut
Buddhist University, Thailand.

Email: Mitree.kon@mbu.ac.th

3. พระมหาจักรพล เทพา, ดร.

อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย,
ประเทศไทย

Phramaha Chakrapol Thepa, Dr.

Lecturer Mahamakut Buddhist
University, Thailand.

Email: chakrapol.the@mbu.ac.th

4. พระมหาวิชิต จันทร์สง่า

อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย,
ประเทศไทย

Phramaha Wichit Chansanga

Lecturer Mahamakut Buddhist University,
Thailand.

Email: wichit.cha@mbu.ac.th

Corresponding Author:

5. ดร. สิริพร ครองชีพ

อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย,
ประเทศไทย

Dr. Siriporn Krongcheep

Lecturer Mahamakut Buddhist University,
Thailand.

Email: siriporn.kro@mbu.ac.th

คำสำคัญ:

โรงเรียนวัดราชภูรย์บำรุง; ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง; การพัฒนาบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์; อิทธิบาท 4

ABSTRACT

This research has two main objectives: To investigate the application of the concept of the 'Four Iddhipada' in developing online lessons using social media networks, based on the constructionism theory of Wat Rat Bamrung School in Bangkok. And, to examine the implementation and application of the principles of the 'Four Iddhipada' to adapt to varying levels of learning, with a focus on enabling learners to access course materials assigned by instructors, fostering problem-solving skills, promoting collaborative work, and enabling the application of acquired knowledge for self-development.

The research results demonstrate that the 'Four Iddhipada' (Dharma for Success) had a significant impact. In Chantha, Both teachers and students recognized the value of lesson development through online lessons using social media networks based on the constructionism theory. According to Wiriya, Both groups exhibited a strong commitment to learning through social media, aligning with the teaching and learning model. Additionally, Chitta, both groups actively engaged in the teaching system, participating in lessons delivered through online platforms, constructed on the principles of constructionism. Furthermore, Wimangsa, both groups engaged in reflection and experimentation with satisfaction, persistence, attention to detail, and consideration, leading to successful teaching and learning outcomes aligned with their intended goals.

Keywords:

Wat Rat Bamrung School; Constructionism Theory; Development of an Online Lesson Using Social Media Network; 4 Iddhipada

Article history:

Received: 10/02/2023

Revised: 25/05/2023

Accepted: 15/10/2023

Available online: 29/10/2023

How to cite:

Puranathathanakul, K., Phrapariyattivajirakavi, Thepa, P.C., Chansanga, P.W. & Krongcheep, S. (2023). Implementing "4 Iddhipada" for Development of an Online Lesson Using Social Media Network Based on the Constructionism Theory of Wat Rat Bamrung School, Bangkok. *Journal of Philosophical Vision* 28 (2), 1-9.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดหลักอิทธิบาท 4 ในการพัฒนาบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของโรงเรียนวัดราชบุรณบุรี กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้และนำเอาหลักอิทธิบาท 4 ไปปรับใช้ตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงงานที่ผู้สอนได้มอบหมาย ตามลักษณะนิสัยใฝ่เรียนรู้ ทักษะในการแก้ไขปัญหา ร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่นอย่างเป็นระบบ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้พัฒนาตนเอง

ผลการวิจัยพบว่า อิทธิบาท 4 ด้านฉันทะ ทั้งครูและนักเรียนต่างเห็นคุณค่าของการพัฒนาบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ด้านวิริยะ ทั้ง 2 กลุ่มต่างตั้งความเพียรต่อการเรียนรู้ในสื่อสังคมออนไลน์ให้ได้ตามรูปแบบระบบจัดการเรียนการสอน ด้านจิตตะ ทั้ง 2 กลุ่มต่างอุทิศตัวต่องานในระบบการเรียนการสอน จากบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และด้านวิมังสา ทั้ง 2 กลุ่มต่างไตร่ตรอง พิสูจน์และทดสอบ ด้วยความพอใจ ความเพียร ความเอาใจใส่ ความไตร่ตรอง ต่อการพัฒนาบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จนเป็นผลสำเร็จอย่างดีแห่งการเรียนการสอนตามสัมฤทธิ์ผลที่ได้ตั้งใจไว้ทุก ๆ ประการ

1. บทนำ

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จึงทำให้หลาย ๆ โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์ ด้วยเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ สิ่งอำนวยความสะดวกหลาย ๆ ด้าน สามารถเข้าถึงได้ด้วยปลายนิ้วมือ จากการใช้สมาร์ทโฟน ไม่ว่าจะเป็นการซื้อขายสินค้า การเดินทาง การตรวจสอบสภาพอากาศ และอื่น ๆ อีกมากมาย อีกทั้งในวงการการศึกษาที่เช่นกัน เนื้อหา เอกสาร ตำรา ความรู้หรือทฤษฎีในด้านต่าง ๆ ล้วนถูกเผยแพร่อยู่ในระบบเครือข่ายสารสนเทศทั้งสิ้น “ระบบอินเทอร์เน็ตมีความสำคัญกับวิถีชีวิตของเราทุกคนในปัจจุบันเป็นอย่างมากในทุก ๆ ด้าน

เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ที่ปัจจุบันเข้ามามีบทบาทและอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตอันสืบเนื่องจากการเติบโตของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้กระตุ้นให้ผู้เกิดความ

สนใจและนำไปใช้งานจำนวนมาก (Armstrong, J., & Franklin, T. 2008: 28-30) ผู้ใช้งานสามารถเขียนและอธิบายสิ่งที่ตนเองสนใจ กิจกรรมที่ได้ทำ สามารถเชื่อมโยงกับผู้อื่นได้ โดยผ่านการแบ่งปันเรื่องราว ซึ่งผู้ใช้งานสามารถติดต่อพูดคุยในเรื่องที่สนใจได้ในลักษณะ Real-Time ไม่ว่าจะเป็นการส่งข้อความ การส่งภาพหรือเพลง เป็นต้น โดยผู้ใช้งานแต่ละคนสามารถมีปฏิสัมพันธ์กันผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งตัวอย่างเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยม มาตั้งแต่ในปี พ.ศ.2559 ได้แก่ Facebook, Twitter และ YouTube เป็นต้น

ระบบจัดการการเรียนรู้ (Learning Management System : LMS) Edmodo หรือ Zoom Online เป็นต้น ที่ถือเป็นอีกหนึ่งระบบจัดการความรู้ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และมีการผนวกเข้ากับระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งมีระบบการดูแลจัดการและติดตามผู้เรียน สามารถติดต่อสื่อสาร หรือทำงานร่วมกันผ่านเครือข่ายได้ ผู้เรียนสามารถเข้าถึงงานที่ผู้สอนได้มอบหมาย โดยเป้าหมายสำคัญของการใช้ Edmodo หรือ Zoom Online ฯลฯ มาช่วยในการเรียนการสอนก็คือ การนำประสิทธิภาพของเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่อยู่ใกล้ตัวของทุก ๆ คนมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน

ไพโรจน์ ชินศิริประภา (2550: 25) การสอนตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน Constructionism เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสามารถเข้าถึงงานที่ผู้สอนได้มอบหมาย โดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ซึ่งเน้นการปฏิบัติจริงช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงงานที่ผู้สอนได้มอบหมาย และผู้เรียนเข้าใจในเรื่องที่สนใจได้อย่างลึกซึ้ง และยังสามารถพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถเข้าถึงงานที่ผู้สอนได้มอบหมายไปสู่ผู้เรียนได้ตลอดชีวิต เช่น ทักษะการใช้ชีวิตจริง ทักษะการนำเอาเทคโนโลยีมาช่วยในการทำงาน เป็นต้น ซึ่งจะเสริมให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงงานที่ผู้สอนได้มอบหมาย ให้ผู้เรียนสามารถวางแผน แก้ปัญหาและจัดการการทำงานได้อย่างเป็นระบบ

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) (2543: 186) ในการที่จะต้องพัฒนาบุคลากรครูและนักเรียนให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีความพอใจ มีความขยันขันแข็ง มีความเอาใจใส่ใคร่ครวญอยู่เสมอ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของโรงเรียนวัดราชบุรุษบำรุง กรุงเทพมหานคร ซึ่งหมายถึง หลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ 1) ฉันทะ ความพอใจ คือ ความต้องการที่จะทำ รักที่จะทำ สิ่งนั้นอยู่เสมอและปรารถนาจะทำให้ได้ผลดี 2) วิริยะ ความเพียร คือ ขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระไม่ทอดทิ้ง 3) จิตตะ ความคิด คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำ และทำสิ่งนั้นด้วยความคิดเอาใจตีฝักใฝ่ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลือนลหายไป 4) วิมังสา ความไตร่ตรอง หรือ ทดลอง คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจตาดหาเหตุผล และตรวจสอบข้อที่ยังหยาบในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผนวัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง เป็นต้นนั่นเอง

ด้วยเหตุนี้ คณะผู้วิจัยจึงต้องการศึกษา “การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อพัฒนาบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของโรงเรียนวัดราชบุรุษบำรุง กรุงเทพมหานคร” เพื่อนำมาเป็นแนวทางแห่งการประพฤติปฏิบัติ เพื่อช่วยในการแก้ไขของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นๆ โดยการนำมาปรับใช้กับชีวิตประจำวันในแบบปกติวิถีใหม่ ให้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อพัฒนาความสามารถของบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนจนทางด้านการใช้งานเทคโนโลยี และส่งเสริมให้ผู้สอนและผู้เรียนให้มีลักษณะนิสัยใฝ่เรียนรู้ มีทักษะในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการให้ความร่วมมือในการ

ทำงานกับผู้อื่นอย่างเป็นระบบ จนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้พัฒนาตนเองได้อีกด้วย ไปปรับตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน โดยเน้นให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงงานที่ผู้สอนได้มอบหมายให้ได้ ในสภาวะความปกติของชีวิตในแบบวิถีใหม่ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาแนวคิดหลักอิทธิบาท 4 ในการพัฒนาบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของโรงเรียนวัดราชฎครุฑบำรุง กรุงเทพมหานคร

2) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้และนำเอาหลักอิทธิบาท 4 ไปปรับตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงงานที่ผู้สอนได้มอบหมาย ตามลักษณะนิสัยใฝ่เรียนรู้ ทักษะในการแก้ไขปัญหา ร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่นอย่างเป็นระบบ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้พัฒนาตนเองของครูและนักเรียน โรงเรียนวัดราชฎครุฑบำรุง กรุงเทพมหานคร

3. ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ไว้ดังนี้

1) ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นเพื่อศึกษาถึง การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม ได้แก่ อิทธิบาท 4 เพื่อนำไปปรับและประยุกต์ใช้ในการแก้ไขสภาพปัญหาทางการเรียนการสอน ในสภาวะความปกติของชีวิตในแบบวิถีใหม่ และการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทั้งด้านแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการแก้ปัญหาและในการพัฒนาบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ หนังสือ เอกสาร วารสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่ครอบคลุมทั้งทางด้านนโยบาย และการปฏิบัติ และเอกสารอื่น ๆ เป็นต้น

2) ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการวิจัย จากกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คือ ครูและนักเรียน ที่มีบทบาทและถือเป็นกลุ่มที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับ การนำไปปรับ ประยุกต์ใช้ในหลักธรรม และแก้ปัญหาในการพัฒนาบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ในรูปแบบต่าง ๆ ในพื้นที่โรงเรียนวัดราชฎครุฑบำรุง กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีกลุ่มตัวแทนประชากร ที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้นเป็นจำนวน 12 คน โดยแบ่งเป็น กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญ(ครู) จำนวน 6 คน และกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (นักเรียน) จำนวน 6 คน

3) ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ ที่ศึกษาเฉพาะในพื้นที่ โรงเรียนวัดราชฎครุฑบำรุง กรุงเทพมหานคร เท่านั้น

4) ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ ดำเนินการตั้งแต่ เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2563 ถึงเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2564 รวมเป็นระยะเวลา 12 เดือน

5) ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

(1) ทำให้ทราบแนวคิดตามหลักพุทธธรรม “หลักอิทธิบาท 4” ที่เกี่ยวข้องกับการนำไปปรับประยุกต์ใช้ เพื่อการพัฒนาบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

(2) ทำให้ทราบถึงวิธีการปรับประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม “หลักอิทธิบาท 4” เพื่อการพัฒนาบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

(3) ทำให้มีการพัฒนาปรับปรุง และนำไปปรับประยุกต์ใช้ในหลักการดำเนินชีวิต ให้สอดคล้องกับหลักพุทธธรรม “หลักอิทธิบาท 4” ได้อย่างเหมาะสม

4. ผลการวิจัย

แนวคิดหลักอิทธิบาท 4 ในการพัฒนาบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตามทฤษฎี การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของโรงเรียนวัดราชบุรณบุรี กรุงเทพมหานคร การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยโดยการกำหนดหัวข้อประเด็นสำคัญ (Theme Analysis) ของอิทธิบาท 4 (ธรรมให้ถึงความสำเร็จ) ซึ่งมี 4 ข้อ ผลปรากฏว่า

ฉันทะ ทั้งครูและนักเรียนต่างเห็นคุณค่าของการพัฒนาบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยการพัฒนา คือการทำให้เจริญดีขึ้นในทางที่ถูกต้อง โดยมีการวางแผนหรือเป็นไปตามธรรมชาติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสันติสุขและสันติภาพ สอดคล้องกับทุกขั้นตอนและการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็นคน วัตถุสิ่งของ และสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงจิตใจและวัฒนธรรม โดยประสานเหตุ ทั้ง 6 ด้านไปพร้อมกัน คือ 1) ทรัพยากรธรรมชาติ 2) ทรัพยากรมนุษย์ 3) องค์การสังคม 4) ภาวะผู้นำ การติดต่อ 5) การฝึกอบรม โดยคำนึงถึงสถาบันทางสังคมที่จะเกิดการพัฒนาและเจริญขึ้นคือ 1) สถาบันครอบครัว 2) สถาบันศาสนา 3) สถาบันการศึกษา 4) สถาบันการเมืองการปกครอง 5) สถาบันเศรษฐกิจ 6) สถาบันวิทยาศาสตร์และนันทนาการ 7) สถาบันรัฐธรรมนูญ 8) สถาบันวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ให้เปลี่ยนแปลงพัฒนาไปตามแผนและบรรลุเป้าหมายอย่างถูกต้องและตามเหตุปัจจัยไม่เกิดผลกระทบที่ร้ายแรงต่อสิ่งอื่น ๆ ทั้งครูและนักเรียนต่างก็เป็นผู้เรียนและผู้สอน ไม่ใช่กระต่ายสีขาวที่รอการเขียนข้อมูลและความรู้ต่าง ๆ จากผู้สอนและผู้เรียนเข้าไป ผู้เรียนและผู้สอนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง เนื่องจากผู้เรียนและผู้สอนมีการพัฒนาจากสมองตามธรรมชาติ โดยการซึมซับ และการปรับโครงสร้างของปัญหาหรือการเลียนแบบได้ขึ้นมานั่นเอง

วิริยะ ครูและนักเรียนต่างตั้งความเพียรต่อการเรียนรู้ในสื่อสังคมออนไลน์ให้ได้ตามรูปแบบระบบจัดการเรียนการสอน การรับรู้ จึงถือเป็นกระบวนการที่ทั้งครูและนักเรียนได้รับความรู้สึก และแปลความหมายหรือตีความจากสิ่งเร้าที่รับเข้ามา ผ่านการวิเคราะห์ โดยอาศัยความจำ ความรู้ ผสมผสานกับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ ออกมาเป็นความรู้และความเข้าใจ ในสื่อสังคมออนไลน์ โดยผ่านเครือข่ายที่เป็นพื้นที่สาธารณะ ที่สมาชิกทุก ๆ คน เข้าไปใช้งานได้ โดยการแบ่งปันเรื่องราว ทรรศนคติ รูปภาพ วิดีโอ ที่สมาชิกแต่ละคนได้พบเจอ จาก

ประสบการณ์หรือชีวิตประจำวัน แล้วนำมาแบ่งปันให้กับผู้อื่นที่อยู่บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งเครือข่ายสังคมออนไลน์ ได้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ก่อให้เกิดการวิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีของสื่อสังคมออนไลน์ หลากหลายประเภทมากขึ้น ตลอดจนรูปแบบระบบจัดการเรียนการสอนด้วยเช่นกัน

จิตตะ ทั้งครูและนักเรียนต่างอุทิศตัวทำงานในระบบการเรียนการสอน จากบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (1) สื่อสังคมออนไลน์ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำให้ผู้เรียนและผู้สอน มีอิสรภาพในการค้นหาความรู้มากขึ้น ซึ่งการนำเอาสื่อประเภทนี้เข้ามาใช้ในโรงเรียน จะสนองต่อจุดประสงค์และเป้าหมายของทั้งผู้เรียนและผู้สอนได้ (2) การนำเอาสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในสถานศึกษา เป็นการเพิ่มช่องทาง และมีความเหมาะสมสำหรับผู้เรียนและผู้สอน ที่จะสามารถพัฒนารูปแบบการสื่อสารได้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะการสื่อสารและการใช้เว็บไซต์ อีกทั้งเป็นระบบการสอนการเรียนที่เหมาะสมกับทั้งผู้เรียนและผู้สอนระดับต้นได้อีกด้วย และยังในสถานการณ์ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้มีการปิดสถานศึกษาทั่วประเทศ เพื่อชะลอการแพร่ระบาดของโรค ด้วยการลดการสัมผัสใกล้ชิดระหว่างบุคคลให้น้อยลง มีการแนะนำให้ล้างมือ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของโรค ให้หลีกเลี่ยงการสัมผัสดวงตา จมูก หรือปากเมื่อไม่ได้ล้างมือ แนะนำให้คนกลุ่มต่าง ๆ หลีกเลี่ยงฝูงชนและอยู่แต่บ้านให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ในพื้นที่ ที่เกิดการระบาดในระดับชุมชน การแนะนำให้ใช้ผ้าปิดจมูก ให้หลีกเลี่ยงการสัมผัสใบหน้าด้วย ผ้าปิดปาก หรือเรียกว่า "หน้ากาก" และแนะนำให้บุคคลมีการกักตนเอง หากบุคคลเหล่านั้นมีอาการไออย่างต่อเนื่อง หรือมีไข้สูง โดยระยะเวลาการกักตนเอง

วิมังสา ครูและนักเรียนต่างไตร่ตรอง พิสูจน์และทดสอบ ด้วยความพอใจ ความเพียร ความเอาใจใส่ ความไตร่ตรอง ต่อการพัฒนาบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จนเป็นผลสำเร็จอย่างดีแห่งการเรียนการสอนตามสัมฤทธิ์ผลที่ได้ตั้งใจไว้ทุก ๆ ประการ จากสื่อดิจิทัล ที่เป็นรูปแบบในการจัดเก็บข้อมูลที่เอื้อประโยชน์ในการเก็บรักษา และการใช้งานที่มีอยู่รอบ ๆ ตัวมากมาย เช่น ข้อความในสมาร์ตโฟน ภาพเคลื่อนไหวในคอมพิวเตอร์, ดิสก์ภาพยนตร์ เป็นต้น ทำให้ทั้งครูและนักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่เป็นความรู้ความสามารถของทั้งผู้เรียนและผู้สอนที่เกิดจากผลการเรียนการสอน หรือประสบการณ์ที่ทั้งผู้เรียนและผู้สอนได้รับจากกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่าง ๆ ขึ้นมานั่นเอง

5. อภิปรายผลการวิจัย

ครูและนักเรียนมีพฤติกรรมของบุคคล แต่ละคนแตกต่างกันไป แต่พบว่าพฤติกรรมโดยทั่ว ๆ ไปนั้น เกิดจากการตัดสินใจของบุคคล คือความตั้งใจแสดงพฤติกรรม ซึ่งจะได้รับแรงขับเคลื่อนจากปัจจัยหลัก 2 ประการ คือทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรม และบรรทัดฐานของบุคคลที่อยู่โดยรอบการแสดงพฤติกรรมนั่นเอง จึงส่งผลให้ทั้งครูและนักเรียน มีอิทธิพลต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมการประยุกต์ใช้ คือการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากใช้ การรับรู้ว่าเป็นระบบที่ง่ายต่อการใช้ และทัศนคติที่มีต่อการใช้ฯ ซึ่งในหลักอิทธิบาท 4 ทั้งครูและนักเรียนได้ปรับตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน จนสามารถเข้าถึงงานได้ตามลักษณะนิสัยใฝ่เรียนรู้ มีทักษะใน

การแก้ไขปัญหา มีการให้ความร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่นอย่างเป็นระบบ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้พัฒนาตนเองของทั้งครูและนักเรียน คือ ฉันทะ ทั้งครูและนักเรียนต่างเห็นคุณค่าของการพัฒนาบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง วิริยะ ครูและนักเรียนต่างตั้งความเพียรต่อการเรียนรู้ในสื่อสังคมออนไลน์ให้ได้ตามรูปแบบระบบจัดการเรียนการสอน จิตตะ ทั้งครูและนักเรียนต่างอุทิศตัวทำงานในระบบการเรียนการสอน จากบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และวิมังสา ครูและนักเรียนต่างไตร่ตรอง พิสูจน์และทดสอบ ด้วยความพอใจ ความเพียร ความเอาใจใส่ ความไตร่ตรอง ต่อการพัฒนาบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จนเป็นผลสำเร็จอย่างดีแห่งการเรียนการสอนตามสัมฤทธิ์ผลที่ได้ตั้งใจไว้ทุก ๆ ประการ

พิจารณาจากพัฒนาการของทั้งผู้เรียนและผู้สอน ทางด้านความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอน การเข้ามามีส่วนร่วมของกิจกรรม และการทดสอบพร้อม ๆ ไปด้วยกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับที่ได้จัดวางไว้แล้ว ตามการออกแบบการเรียนการสอน ที่ถือเป็นรายละเอียดต่าง ๆ ที่ผู้สอนกำหนด หรือออกแบบตามแนวทางโครงสร้าง การจัดการเรียนการสอน มีขั้นตอนอย่างชัดเจน เพื่อให้ได้การสอนที่มีประสิทธิภาพผ่านไปสู่อุ้เรียน คือ (1) การมีส่วนร่วมโดยตรงและปฏิสัมพันธ์ (2) หลักการปฏิบัติ (3) หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล (4) หลักการเสริมแรงและข้อมูลย้อนกลับ (5) เนื้อหาที่มีความเป็นจริง และ (6) หลักการเรียนรู้ร่วมกัน เมื่อทั้งผู้สอนและผู้เรียน ได้รับสารก็จะทำให้เกิดความรู้ เมื่อเกิดความรู้ขึ้น ก็จะทำให้เกิดทัศนคติ และขั้นตอนสุดท้ายคือ การก่อให้เกิดการกระทำ นั้นหมายความว่า เมื่อทั้งครูและนักเรียน มีความรู้ มีเจตคติอย่างไร ก็จะแสดงพฤติกรรมออกมาตามนั้น เช่น กิจกรรมการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ต้องเน้นไปที่การสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดการเพิ่มพูนความรู้ สร้างทัศนคติที่ดีกับกิจกรรมที่ผ่านการเรียนการสอน จนส่งผลไปถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปยังกลุ่มเป้าหมาย ที่กลุ่มผู้สร้างกิจกรรมการใช้สื่อการเรียนการสอนต้องการให้เป็นไปตามผลสัมฤทธิ์นั่นเอง โดยความรู้จะส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมาใน 5 ด้านคือ (1) การตอบข้อสงสัย (2) การสร้างทัศนคติ (3) การกำหนดวาระ (4) การพอกพูนระบบความเชื่อ และ (5) การรู้แจ้งต่อค่านิยม หากได้รับข้อมูลข่าวสารในลักษณะที่แตกต่างกัน ก็จะส่งผลให้มี ทัศนคติหรือการแนวโน้มของพฤติกรรม มีความแตกต่างกันออกไปด้วย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีส่วนเกี่ยวข้องกันโดยตรง ถ้าความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมถูกกระทบในระดับใดก็ตามจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทั้งสิ้นนั่นเอง

ทั้งครูและนักเรียนของโรงเรียนวัดราชบุรุษ กรุงเทพมหานคร มีการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 มี (2) ฉันทะ ความพอใจ (2) วิริยะ ความเพียร (3) จิตตะ ความคิด (4) วิมังสา ความไตร่ตรอง โดยหลักอิทธิบาท 4 ประการ แปลว่าบาทฐานแห่งความสำเร็จ อันหมายถึงสิ่งซึ่งมีคุณธรรม เครื่องให้ลู่ถึงความสำเร็จตามที่ตนประสงค์ ผู้หวังความสำเร็จในสิ่งใด ต้องทำตนให้สมบูรณ์ ธรรมทั้ง 4 อย่างนี้ และควรนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในการแก้ปัญหา จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของการติดเชื้อไวรัสโควิด 19 คือ (1) นำมาเป็นฐานในการทำระบบการเรียนการสอน และ (2) นำมาเป็นหลักยึดในการพัฒนาระบบการเรียนการสอน การพัฒนาบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

6. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ในภาคส่วนของสถานศึกษา ควรให้ความสนใจ และเห็นความสำคัญ ในการที่จะสนับสนุนด้านงบประมาณ ให้กับโรงเรียน หรือสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาให้มากขึ้น เพื่อช่วยส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรสายการศึกษา ผู้เป็นเสมือนเรือจ้าง ได้มีบทบาทหน้าที่ช่วยแก้ปัญหา ชุมชน และสร้างเสริมคุณธรรมที่ถูกต้องแก่เด็ก ๆ และเยาวชน ผ่านระบบการจัดการเรียนการสอนที่ดี

2) ควรนำเสนอการเพิ่มบทบาทให้บุคลากรสายการศึกษา ปรากฏเป็นภาพตัวอย่างการทำความสำเร็จ หรือภาพคนสู้ชีวิตไม่ท้อถอย แม้จะประสบความยากลำบาก ซึ่งเป็นกรนำเสนอสิ่งสร้างสรรค์ปัญหาในการแก้ปัญหา ของระบบการจัดการเรียนการสอน ตามหลักพุทธธรรม “อิทธิบาท 4” อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1) ควรศึกษาวิจัยสภาพและปัญหา รวมทั้งวิธีแก้ปัญหาการจัดการระบบการเรียนการสอน ในลักษณะ เดียวกันกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ และทำการเปรียบเทียบกับการใช้เทคนิควิจัยในรูปแบบอื่น ๆ และปรับใช้ให้ เหมาะสมแก่พื้นที่ หรือตัวแปรตามของการวิจัยนั้น ๆ

2) ควรศึกษาวิธีการบูรณาการหลักพุทธธรรม “อิทธิบาท 4” ให้มีความลุ่มลึกมากขึ้น เช่น การศึกษา ในเชิงปริมาณ เพื่อหาตัวชี้วัด อันถือเป็นหลักเกณฑ์ในการตอบโจทย์ของความสำเร็จได้อย่างชัดเจน

3) ควรใช้ทำการศึกษาวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสาน หรือการวิจัยเชิงปริมาณที่ใช้การทดสอบ ด้วยสถิติขั้นสูง และการวิจัยเชิงคุณภาพแบบลุ่มลึก ในการมีส่วนร่วมของทั้งผู้เรียนและผู้สอนร่วมกัน เพื่อให้ได้ ระบบของการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและลงตัวต่อไป

7. เอกสารอ้างอิง

- โกนิษฐ์ ศรีทอง. (2556). *เอกสารประกอบการสอนวิชา “แนวคิดและทฤษฎีทางการพัฒนาสังคม”*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- โจ พัลมเมอร์, & คณะ. (2551). *The Online Advertising PLAYBOOK* (สุชาดา เขาวรีวงษ์ & ศิวัตร์ เขาวรีวงษ์, Trans.). Thailand: Advertising Research Foundation.
- จารุมาศ เรืองสุวรรณ, พันเอก. (2548). *การสังเคราะห์แบบจำลองการสอนวิชาชีพช่างตามหลักอิทธิบาท 4 ของ พลทหารในส่วนสนับสนุนกองบัญชาการกองทัพบก*. ปริญญาตรีบัณฑิต ปร.ด.อาชีวศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ถ่ายเอกสาร.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2543). *ธรรมะกับการทำงาน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มูลนิธิพุทธธรรม.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2535. *พระไตรปิฎกภาษาบาลีฉบับมหาจุฬาฯ 2500*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย.2539. พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย.
- ไพโรจน์ ชินศิริประภา. (2550). สนุก สุขใจ ได้ปัญญา = Constructionism. กรุงเทพฯ: มูลนิธิไทยคม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.,สืบค้น 22 พฤษภาคม 2563. จาก <https://www.curriculum51.net>.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วัดราษฎร์บำรุง (งามศิริวิทยาคาร). (2558). ข้อมูลประวัติโรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง กรุงเทพมหานคร. บางแค, กรุงเทพฯ: สำเร็จราษฎร์.
- Armstrong, J., & Franklin, T. (2008). *A Review of Current and Developing International Practice in the use of Social Networking (Web 2.0) in Higher Education*. [n.p.]. NY. USA.